

byrdelse och de förtryckte få nytt hopp, lämna herrefolkets tvär ut. skrevna slavar, litauer, letter, ester, polacker, den tyske armén som desertörer. Klumpvis koma de över gränsen i slitna och smutsiga uniformer där alla tyske igenkenningsstecken äro bortsprättade, och med trötta och härljade anletsdrag - - - "

Arme djevler - de får den tragiske skjebne å komme hjem til et land hvis befrielse de er narret eller tvunget til å bekjempe.

Den neste kategorien är det derimot ikke synd på:

"Ryska krigsfångar passar också på i uppbrottstimmans oro och tråcklas sig med list och förslagenhet förbi spärrar och bevakning. De äro gladlynta och pigga. Deras livliga sätt och spelande ögon sticka skarpt av mot de andras tysta slutehhet."

Og de kan gjerne være glade og opprømte - de har selv vært med og tilhører en nasjon som med sin heltemodige kamp har båret 4/5 av krigens bryder og dermed befridd seg selv og en hel verden fra nazistene.

Som kontrast får vi:

"En rikstysk soldat som också har tagit steget över gränsen, är alldeles uppriven och psykiskt nere. Nå han togs i en liten gränsstuga ropade han hysteriskt: Blir jag utlämnad eller ej? Svara ja eller nei. Om ni änna utlämna mig så skjut mig hellre på stället. Jag går alldri tillbaka dit mer." - - -"

Korrespondenten forteller at tyskeren trodde fullt og fast på den ligestige nazi-skrönen at den svenska regjeringen etter avtale utleverte alle desertörer. Og hvem skulle forresten ha fortalt ham sannheten? Arbeiderbevegelsen, - den norske arbeider bl. a. Men det ser ut til at det er altfor lenge siden de gamle bolsjeviker døde, man har vist glemt hvorledes man gjør ende på en krig.. -

Nen det kommer "också andra än soldaterna i återtågsarmén. Over gränsen kommer i store hoppar en paltornas armé, bestående av gamla gubbar och unga poickar, kvinnor i alla åldrar, barn i mengd och en tross av kreaturer ----. Fattigdommen och torftigheten lyser ur deras trasor, men deras ansektion preglas av et kalt lugn som varnar mot otillbörligt medbomkan. Somligas drag bär en stämpel av hat och bitterhet, somligas av trött resignasjon, men ingenstades spårar man förtvivlan eller svaga tårar. - - -"

Dette er tross alt folk som har sin fremtid foran seg, de første er allerede vendt tilbake over Torneå for å rydde opp i ruinene - og i samfunnet.

Og her ender som blir ryddet vekk:

"Okända båtar settar island välväckda finska flyktingar." (en liten notis i Göteborgsposten 6/10) "Traffiken av flyktingar över Botniska viken är fortfarande livlig. Varje dag kommer numera sällskap av olika slag. Ofta sätts de island av okända båtar, vilka omeddelbart sticker till havs igjen. På onsdagen sattes et dylikt sällskap island på Holmöön. Båten kom i gryningen medan tätt dimma låg över kusten och landstigningen skedde utan att sällskapet hadde klart för seg var man befand sig. De 17 personerna i sällskapet irrade längre omkring i skogen innan de hittade till närmaste samhälle. Flyktingarna hörde tydligt till till den välsitterade klassen, välväckda som de varo med damerna insvepta i pälsar."

For 26 år siden kalte det finske borgerskapet tyskerne til landet for å varne sin klasse interesser mot det arbetaende finske folk. Den finske revolusjonen blev kvalt i blod. Titusener av arbeidare, bönder og intellektuelle blev henrettet og drept i koncentrationslägren. Arbetarnas organisationer blev forbudt og lovestandarden drevet ned til sultegrensen. Da det ikke var mere igjen å rane i eget land overfalt de - igjen med tyskernas hjelp Sovjetunionen for å utvide sitt utbytningsområde.

Den finske reaksjonen har löpt linjen ut. Tyskerne blir nu kastet ut, og uten hjelp fra de store imperier kan de ikke holde folket nede.

Det er disse rottene som nu forlater sitt synkende statsskip.

Mappe 61 A.
Ekspl. 15
Dato nov. 1944
Avd. 3A-4866 N R. 1944 I5
Lnr. 5866 NOVEMBER

FREMTIDEN

HYORLEDES MAN SOSIALISERER.

Syvende november 1917 seiret den russiske revolusjonen.

I februar bröt tsardömet sammen efter mindre en tre års krig. En provisorisk regjering, som opprinnelig ble støttet av alle venstre partier forsøkte å etablere et "borgerlig demokrati", men avslørte sin uudugelighet og reaksjonære konsekvens i løpet av månedene mars-oktober. Syvende november styrtet arbeiderne, soldatene og matrosene ledet av bolsjevikene den borgerlige regj. og tok selv makten gjenom sine egne organer - arbeiderbonde- og soldaterrådene.

Hva var skjedd? Var det bolsjevikene som fordi de var mere "demokratiske" hadde fått stemmeflertallet på sin side og dermed vunnet over og fortengt de andre partier fra regj.s makten? Og når man har regj.s makten har man statsmakten - ikke sant? For regj. disponerer jo statens maktapparater, hær og politi? Og den økonomiske makt følger jo automatisk med: Statens jernbaner, telegraf og telefon gir alle forbindelser, og gjennom de forskjellige departementer har man hånd og hanke med alle økonomiske affærer og kan dirigere næringslivet som man vil (det gjelder bare å lede det hele ved hjelp av næringsråd hvor statens mandater kan avgjøre avstemningsresultatene det vil si at statens representanter kan stemme ned kapitalistene). Hvis de skulle motsette seg sosialisering og på den annen side stemme ned arbeiderne hvis de skulle motsette seg sosialisering - for faen vet.).

Ja var det ikke sånn?

Nei desværre, det viste seg å være en feil i det regnestykke. I mars april 1917 hadde Russland et demokrati som verden ikke har sett maken til noe sted. Du kan ikke peke på en demokratisk rettighet som ikke var innført. Og regj. var i hendene på venstrepartiene. Om de regjerte? De hadde så mange regjeringskommisjoner og næringsråd at de selv ikke hadde oversikt over dem. Og de rasjonerte og priskontrollerte og shakket og proklamerte og stemmte så det var

en lykt.

Men ingen ting ble gjort. For det som skulle gjøres var jo å sette produksjonsmidlene i gang for å skaffe forsyninger til samfunnets behov. Men produksjonsmidlene var i hendene på kapitalister, storgods-eiere, kirke og adel, og de er jo også inkludert i et anstendig borgerlig demokrati, de har jo også sine rettigheter - eiendomsrettigheter:

de har rett til å stoppe fabrikkene hvis de ikke gir profitt,

de har rett til å hamstre korm hvis de ikke får de priser de vil ha, de har rett til å holde alle varer borte fra markedet hvis kjøpekraften blir borte,

de har rett (som de tar seg selv) til å selge på svartebørs hvor prisen er mere fristende

og de har rett til å kjøpe stats-funksjonærer for å få fordelaktige leveringer til staten og hæren.

I det hele tatt, de hadde de samme gode demokratiske rettigheter som de samme herrer nå har i Italia, Frankrike og Belgia hvor de seirende demokrater har rykket inn.

Og der som i Russland 1917 har det arbeidende folk de samme demokratiske rettigheter: rett til å gå arbeidsløse, rett til å sulte og rett til å dø for fedrelandet.

Den proletäriske revolusjon kom da det borgerlige demokrati hadde vist seg ute av stand til å garantere samfunnets medlemmer de nødvendige livsmidler og sikkerhet.

Og det borgerlige demokrati viste seg ikke bare ute av stand til å garantere folkets liv og sikkerhet, men det viste også snart sin sanne karakter - at det var et makt-aparat i borgerskapets tjeneste

En garantist for den kapitalistiske utbytting: da krisen i juli ble akutt ble arbeidernes demonstrasjoner slått ned med politi- og militær-makt etter initiativ av den samme "demokratiske regjering".

Lenins første ord da han kom fra utlandet om kvelden den 3. april var en utfordring til kompromissmakerne omkring den nye regjering. Han vendte seg til arbeiderne og soldatene: fortsatt s.4

D I K T A T U R ?

I og med den russiske innmarsjen i Finnmark, erobringens av Kirkenes og opprettelsen av en norsk siviladministrasjon der, er diskusjonen om Norges styre etter befrielsen trådt inn i en akutt fase. Hele den illegale pressen deltar i diskusjonen, og de planer som kommer på tale begynner allerede å tegne seg nokså klart.

En kunne synes at det var en temmelig overflødig disputt. Regjeringen Nygaardsvold fikk ved det berømte Hamarmøtet i 1940 stortingets fullmakt til å fortsette krigen, om nødvendig utenfor landets grenser. Den representerer derfor kontinuiteten i det "demokratiske" styre i Norge, og en skulle vente at den ble sittende, inntil den (hurtigst mulig) fikk tillitserskrift fra en ny folkeresentasjon, eller ble erstattet av en ny regjering, dannet på demokratisk vis. Så selvfølgelig synes denne fremgangsmåten etterseieren i en krig som sies å gjelde "demokratiet" komtra det fascistiske diktaturet, at en steiler ved et hvvert annet forslag.

Men det viser seg at så enkel er saken ikke. Det er teknisk og praktisk umulig å holde nye stortingsvalg i samme øyeblikk som det tyske militærdiktatur bryter sammen. Samtidig har statsministeren allerede erklært at regjeringen vil nedlegge sitt mandat straks Norge er befridd. Stilltiende, uten diskusjon har hele den borgerlige illegale pressen godtatt denne erklæring, og forbereder for tiden jordbunnen for en interimsregjering (utnevnt av Kongen) som skal overta styret til nye valg kan holdes.

Allerede her vil arbeiderne reagere og stille det naturlige spørsmålet: Hvorfor er det så nødvendig at Nygaardsvoldregjeringen trer tilbake? - og om den går av, hvorfor kan den så ikke foreløpig erstattes med en regjering valgt av det gamle Storting?

Noe åpent svar på disse spørsmålene har diskusjonen slett ikke gitt. Ingen erklæringer om dårlig helbred eller tretthet etter krigen bør strekke til for å omgå realiteten i disse spørsmålene. Det antydes svakt at regjeringens handlinger umiddelbart før krigsutbruddet, og Stortingets tvetydige stilling sommeren 1940 har "kompromittert dem slik i

folkets øyne at de hurtigst mulig må erstattes". Det kan så være, og det er ting som folket vil kreve fullt regnskap for såsnart en åpen diskusjon på noen måte er mulig. Men det som interesserer i øyeblikket er at disse argumentene ikke blir brukt som påskudd til å skaffe oss en fordekt diktaturregjering på halsen. For hvorledes ser den egentlig ut, denne nye regjering som planlegges? Det får det norske folket heller ikke gret og åpen beskjed om.

Forslagene og antydningene går i tre tilsynelatende forskjellige retninger:

1) Et rent "fagstyre", nærmest ettemønster av administrasjonsrådet i 1940. (Eventuelt med politisk sammensetning i forhold til mandatfordelingen i det gamle storting.)

2) En regjering av "Hjemmefrontens Ledelse" (antydet av Hambro under e

pressekonferanse i New York forleden)

3) Et av de to første forslagene, men med bibehold av enkelte av medlemmene i Nygaardsvoldregjeringen. De navn som nevnes er da først og fremst Trygve Lie, ellers, mere usikkert, Frihagen, Ljunggren, Terje Vold.

I så fall må en spørre: Har det norske folk vist at det har større tillit til disse navnene enn til de andre i den angivelig kompromittert regjeringen?

Den regjering som møtte krigen var en arbeiderpartiregjering, og den var blitt til ved valgseire som ga uttrykk for arbeiderbevegelsens veldige tallmessige styrke i Norge. Med sine 618 616 stemmer i 1936 hadde DNA 43% av velgerne i landet og 69 stortingsmandater, nesten like mange som de øvrige partier tilsammen. Regjeringens medlemmer satt der i kraft av denne mektige folkebevegelsen, selvom deres politikk mer og mer brøt med DNAs gamle program (som hadde dannet grunnlaget for valgseirene). Men regjeringen skifte etterhånden karakter. Allerede Ljunggren (i stedet for Monsen), og senere Terje Vold, betød at representanter som arbeiderne tross alt følte som sine, ble byttet ut med "fag"folk uten politisk ansikt. Etterhvert er regjeringen blitt omdannet til en borgerlig samlingsregjering. Frihagen er således konsernativ (høyremann). Om Nygaardsvold

regjeringen har medlemmer som aldri har fått noen folkefullmakt ved frie valg, da er det nettopp de menn som nevnes som kandidater til den nye regjering.

Avgjørelsen av de gamle arbeiderpartirepresentantene i regj. blir etter disse forslagene bare Trygve Lie stående. Den mann som etter kringkastingstalene å dømme tydeligere enn noen annen har brutt med sin sosialistiske fortid og gått inn for å knytte Norge til den engelsk-amerikanske imperialistiske blokken etter krigen, slik som det norske borgerskap ønsker.

Den illegale norske avisen "Norge", som har drøftet dette forslaget, antyder såvidt vi forstår, at det svarer til angloamerikanske ønsker, og at det muligens allerede er truffet overenskomst med de allierte om en slik omdanning av regjeringen.

Det er ikke vanskelig å slutte seg til, at det i så fall må ligge en avgjørende politisk uoverensstemmelse innen regjeringen til grunn for omdannelsen. Hvad de ene dreier seg om får det norske folk imidlertid ikke høre.

Hvilke folk er det meningen at de nevnte skal få med seg i den nye regj. Det kan vi ikke snakke om foreløpig, fordi de befinner seg i Norge, blir det svart. Neivel, vi spør heller ikke etter navn og adresser. Men hvad slags folk er det man tenker på? Hvor hører de politisk til? Hvilke planer har de? Disse spørsmål har det norske folk all rett til å kreve svar på.

Regjeringspressen avviser blankt enhver åpen diskusjon; den kan utstå til etter krigen, heter det. Arbeiderne har ingen grunn til å bøye seg for dette ønsket. Alle planene vidner om et fordekt spill i små "velinformerte" klikker bak det norske folks rygg. Der legger man ikke bånd på diskusjonen. Der drøftes navn og etterkrigsplaner. De "fagfolk" som diskusjonen nevner er for største delen rene representanter for den norske kapitalisme, - eller det er fagforenings- og DNA-medlemmer som har vist spesiell evne til å sette arbeidernes interesser og mål til side for en borgerlig regjeringspolitikk. At arbeiderbevegelsen, funksjonærenes, arbeidernes, fiskerne og jordbruksfagforeninger har fagfolk med langt større tillit i folkets omdømme, det vil disse kikkene ikke innrømme. For

dem gjelder det ikke et styre i hele folkets interesse, men et styre som best mulig kan vareta de norske kapitalisters interesser ved oppgjøret etter krigen

Forslaget fra Hambro om en regjering av "Hjemmefrontens Ledelse" er ikke vesensforskjellig. "Hjemmefrontens Ledelse" av i dag er utpekt eller godkjent av regj. nettopp blandt de samme slags folk. "Hj. Led"

ble skapt som et mottrekk da den passive motstandslinje hadde fremkalt en stadig voksende, radikal opposisjon i Norge. "Hj. Led" overtok delvis det aksjonsprogram som opposisjonen hadde formet, men hensikten var samtidig å holde utenfor de folk som på arbeidernes vegne klarest hadde gitt utrykk for opposisjonen. Når Hambro mener at "Hj. Led" allerede har skaffet seg en autoritet som kan brukes til en regj. dannelses da tar han feil. Vi følger parolene som svarer til gamle krav fra arbeiderbevegelsen om en mer aktiv front mot nazismen og mot norsk samarbeide med nazistene på forskjellig vis. Men vi er klar over at "Hj. Led" først meget sent er blitt tvunget med på dette programmet. Vi er klar over at den er sammensatt på meget udemokratisk måte, uten representanter for den sosialistiske og mest aktive del av den norske motstandsbevegelse, og at den ikke kan danne grunnlaget for en norsk regj. med arbeidernes tillit.

Om vi ikke selv straks og kraftig tar avstand fra de planene som her er nevnt, vil vi imidlertid oppleve at freden rammer arbeiderbevegelsen like uforberedt som i sin tid krigen. Den norske kapital vil derimot ha truffet sine forberedelser. Uten offentlig diskusjon, ja uten et ørlig ord til forklaring vil vi få oss påduttet en regj. som folket aldri har hatt sjansen til å drøfte. Denne regj. blir utrustet med de vidtgående fullmakter som grunnloven gir en norsk regj. i tiden mellom to storting. Ja, til det kommer en ytterligere maktøkning som krigstillstanden medfører. Denne regj. som så å si har gjort seg sjøl, vil bestemme Norges ytre og indre politikk i den avgjørende etterkrigstiden, uten noen kontrol fra folkets side.

Det må ikke skje! Det var ikke

D I K T A T U R ?

I og med den russiske innmarsj i Finnmark, erobringens av Kirkenes og opprettelsen av en norsk siviladministrasjon der, er diskusjonen om Norges styre etter befrielsen trådt inn i en akutt fase. Hele den illegale pressen deltar i diskusjonen, og de planer som kommer på tale begynner allerede å tegne seg nokså klart.

En kunne synes at det var en temmelig overflødig disputt. Regjeringen Nygaardsvold fikk ved det berømte Hamarmøtet i 1940 stortingsfullmakt til å fortsette krigen, om nødvendig utenfor landets grenser. Den representerer derfor kontinuiteten i det "demokratiske" styre i Norge, og en skulle vente at den ble sittende, inntil den (hurtigst mulig) fikk tillitserklæring fra en ny folkrepresentasjon, eller ble erstattet av en ny regjering, dannet på demokratisk vis. Så selvfølgelig synes denne fremgangsmåten etterhvert i en krig som sies å gjelde "demokratiet" komtra det fascistiske diktaturet, at en steiler ved et hvvert annet forslag.

Men det viser seg at så enkel er saken ikke. Det er teknisk og praktisk umulig å holde nye stortingsvalg i samme øyeblikk som det tyske militærdiktatur bryter sammen. Samtidig har statsministeren allerede erklært at regjeringen vil nedlegge sitt mandat straks Norge er befridd. Stilltiende, uten diskusjon har hele den borgerlige illegale pressen godtatt denne erklæring, og forbereder for tiden jordbunnen for en interimsregjering (utnevnt av Kongen) som skal overta styret til nye valg kan holdes.

Allerede her vil arbeiderne reagere og stille det naturlige spørsmålet: Hvorfor er det så nødvendig at Nygaardsvoldregjeringen trer tilbake? - og om den går av, hvorfor kan den så ikke foreløpig erstattes med en regjering valgt av det gamle Storting?

Noe åpent svar på disse spørsmålene har diskusjonen slett ikke gitt. Ingen erklæringer om dårlig helbred eller tretthet etter krigen bør strekke til for å omgå realiteten i disse spørsmålene. Det antydes svakt at regjeringens handlinger umiddelbart før krigsutbruddet, og Stortingets tvetydige stilling sommeren 1940 har "kompromittert dem slik i

folkets øyne at de hurtigst mulig må erstattes". Det kan så være, og det er ting som folket vil kreve fullt regnskap for såsnart en åpen diskusjon på noen måte er mulig. Men det som interesserer i øyeblikket er at disse argumentene ikke blir brukt som påskudd til å skaffe oss en fordekt diktaturregjering på halsen. For hvorledes ser den egentlig ut, denne nye regjering som planlegges? Det får det norske folket heller ikke grei og åpen beskjed om.

Forslagene og antydningene går i tre tilsynelatende forskjellige retninger:

1) Et rent "fagstyre", nærmest ettemønster av administrasjonsrådet i 1940. (Eventuelt med politisk sammensetning i forhold til mandatfordelingen i det gamle storting.)

2) En regjering av "Hjemmefrontens Ledelse" (antydet av Hambro under e

pressekonferanse i New York forleden

3) Et av de to første forslagene, men med bibehold av enkelte av medlemmene i Nygaardsvoldregjeringen.

De navn som nevnes er da først og

fremst Trygve Lie, ellers, mere u-

sikkert, Frihagen, Ljunggren, Terje

Vold.

I så fall må en spørre: Har det norske folk vist at det har større tillit til disse navnene enn til de andre i den angivelig kompromittert regjeringen?

Den regjering som møtte krigen var en arbeiderpartiregjering, og den var blitt til ved valgseire som ga uttrykk for arbeiderbevegelsens veldige tallmessige styrke i Norge. Med sine 618 616 stemmer i 1936 hadde DNA 43% av velgerne i landet og 69 stortingsmandater, nesten like mange som de øvrige partier tilsammen. Regjeringens medlemmer satt der i kraft av denne mektige folkebevegelsen, selvom deres politikk mer og mer brøt med DNAs gamle program (som hadde dannet grunnlaget for valgseirene). Men regjeringen skiftet etterhånden karakter. Allerede Ljunggren (i stedet for Monsen), og senere Terje Vold, betød at representanter som arbeiderne tross all følte som sine, ble byttet ut med "fag"folk uten politisk ansikt. Etterhvert er regjeringen blitt omdannet til en borgerlig samlingsregjering. Frihagen er således konsernativ (høyremann). Om Nygaardsvold

regjeringen har medlemmer som aldri har fått noen folkefullmakt ved frie valg, da er det nettopp de menn som nevnes som kandidater til den nye regjeringen.

Avgjørelsen av de gamle arbeiderpartirepresentantene i regj. blir etter disse forslagene bare Trygve Lie stående. Den mann som etter kringkastingstalene å dømme tydeligere enn noen annen har brutt med sin sosialistiske fortid og gått inn for å knytte Norge til den engelsk-amerikanske imperialistiske blokken etter krigen, slik som det norske borgerskap ønsker.

Den illegale norske avisen "Norge", som har drøftet dette forslaget, antyder såvidt vi forstår, at det svarer til angloamerikanske ønsker, og at det muligens allerede er truffet overenskomst med de allierte om en slik omdanning av regjeringen.

Det er ikke vanskelig å slutte seg til, at det i så fall må ligge en avgjørende politisk uoverensstemmelse innen regjeringen til grunn for omdannelsen. Hvad de ene dreier seg om får det norske folk imidlertid ikke høre.

Hvilke folk er det meningen at de nevnte skal få med seg i den nye regj? Det kan vi ikke snakke om foreløpig, fordi de befinner seg i Norge, blir det svart. Neivel, vi spør heller ikke etter navn og adresser. Men hvad slags folk er det man tenker på? Hvor hører de politisk til? Hvilke planer har de? Disse spørsmål har det norske folk all rett til å kreve svar på.

Regjeringspressen aviserer blankt enhver åpen diskusjon; den kan utstå til etter krigen, heter det. Arbeiderne har ingen grunn til å bøye seg for dette ønsket. Alle planene vidner om et fordekt spill i små "velinformerte" klikker bak det norske folks rygg. De r legger man ikke bånd på diskusjonen. De r drøftes navn og etterkrigsplaner. De "fagfolk" som diskusjonen nevner er for største delen rene representanter for den norske kapitalisme, - eller det er fagforenings- og DNA-medlemmer som har vist spesiell evne til å sette arbeidernes interesser og mål til side for en borgerlig regjeringspolitikk. At arbeiderbevegelsen, funksjonærenes, arbeidernes, fiskernes og jordbruksfagforeninger har fagfolk med langt større tillit i folkets omdømme, det vil disse kikkene ikke innrømme. For

dem gjelder det ikke et styre i hele folkets interesse, men et styre som best mulig kan vareta de norske kapitalisters interesser ved oppgjøret etter krigen

Forslaget fra Hambro om en regjering av "Hjemmefrontens Ledelse" er ikke vesensforskjellig. "Hjemmefrontens Ledelse" av i dag er utpekt eller godkjent av regj. nettopp blant de samme slags folk. "Hj.Led"

ble skapt som et mottrekk da den passivé motstandslinje hadde fremkalt en stadig voksende, radikal opposisjon i Norge. "Hj.Led" overtok delvis det aksjonsprogram som opposisjonen hadde formet, men hensikten var samtidig å holde utenfor de folk som på arbeidernes vegne klarest hadde gitt utrykk for opposisjonen. Når Hambro mener at "Hj.Led" allerede har skaffet

seg en autoritet som kan brukes til en regjedannelse da tar han feil. Vi følger parolene som svarer til gamle krav fra arbeiderbevegelsen om en mer aktiv front mot nazismen og mot norsk samarbeide med nazistene på forskjellig vis. Men vi er klar over at "Hj.Led" først meget sent er blitt tvunget med på dette programmet. Vi er klar over at den er sammensatt på meget udemokratisk måte, uten representanter for den sosialistiske og mest aktive del av den norske motstandsbevegelse, og at den ikke kan danne grunnlaget for en norsk regj med arbeidernes tillit.

Om vi ikke selv straks og kraftig tar avstand fra de planene som her er nevnt, vil vi imidlertid oppleve at freden rammer arbeiderbevegelsen like uforberedt som i sin tid krigen. Den norske kapital vil derimot ha truffet sine forberedelser. Uten offentlig diskusjon, ja uten et ørlig ord til forklaring vil vi få oss påduttet en regj som folket aldri har hatt sjangsen til å drøfte. Denne regj. blir utrustet med de vidtgående fullmakter som grunnloven gir en norsk regj i tiden mellom to stortings. Ja, til det kommer en ytterligere maktøkning som krigstilstanden medfører. Denne regj. som så å si har gjort seg sjøl, vil bestemme Norges ytre og indre politikk i den avgjørende etterkrigstiden, uten noen kontrol fra folkets side.

Det må ikke skje! Det var ikke

4 slik folk hadde tenkt seg resultatet av kampen mot det nazistiske diktaturet.

Det kan reises kritikk mot Nygaardsvold regj. for dens politikk før og under krigen. Men en del av dens medlemmer sitter i allfall med fullmakter fra en folkerrepresentasjon utgått av frie valg, og føler seg til en viss grad forpliktet av det. Har den hatt ledelsen av Norges politikk i hele krigstiden så får den holde ut en kort stund til. Det er ille nokk at den i løpet av krigen har måttet utfylles med såvidt mange nye menn uten at folket har hatt et ord med i laget. Skal den etter okkupasjonens opphør opppta nye medlemmer eller helt reorganiseres, da må det skje under åpen diskusjon og med folk som ikke bare representerer kapitalistiske gruppeinteresser.

Det blir sagt at regj. har vært så lenge borte fra landet at den mangler kjennskap til forholdene slik de har utviklet seg her hjemme. La den da få faglige rådgivere som har bedre kjennskap til problemene og stemningen. Men la det bli slike som virkelig kan vareta folkets interesser. Om stortinget ikke umidelbart kan sammenkalles, så vil arbeidernes, fiskernes og jordbruks fagforeninger gjenop-

(fortsatt fra side 1)

"Vi trenger ikke noen parlamentarisk republikk. Vi trenger ikke noe borgerlig demokrati. Vi trenger ikke noen annen regjering enn et sovjet av arbeider-soldater- og bonderepresentanter!"

"All makt til sovjetene" ble bolsjevikenes parole.

En samfunnsmøvelning er konkret. En proletarisk revolusjon spør ikke etter politiske abstraksjoner som "demokrati" "likhet" og "frihet".

Revolusjonen foregikk på denne måten: etter beslutninger og med myndighet fra sine egne organer, fabrikkomiteene, distriktssovjetene og fagforeningene, besatte de bevepnede arbeidere og funksjonærer fabrikkene, jernbanen, telefon og telegraf, postvesen og banker - hele produksjonsapparatet og satte det i gang under egen administrasjon.

står som legale organisasjoner så snart tyskerne er vekk. Bedriftsklubene, foreningene på arbeidsplassene har levet videre under okkupasjonen mere eller mindre illegalt. De kjenner sine folk og vet hva de har vist seg verd under krigen. De vil valgene ikke by på større vanskeligheter, de vil bli holdt straks sjansen gir seg. Faglige landsmøter med de nye representanter vil også bli sammenkalt hurtigst mulig for å forme arbeidsfolkets mål under reorganiseringen av Norges næringsliv.

Norsk fagbevegelse omfattet alt før krigen nesten hele det arbeidende norske folk. De linjer for næringspolitikken som fagbevegelsen stikker ut bør og skal bli bestemmende. Intet er rimeligere enn at fagorganisasjonen også oppnevner og kontrollerer de menn som skal sette vedtakene ut i livet og sørge for at de ikke møter obstruksjon og sabotasje fra kapitalens side.

Om Nygaardsvoldregjeringen trenger nye folk eller rådgivere, så vil det være den eneste mulighet for å sikre en bred folkerepresentasjon, en virkelig demokratisk kontroll og en regjeringspolitikk i overensstemmelse med det arbeidende norske folks krav.

lup.

Gjennom sine egne sovjeter delte bøndene kirkens og adelens jord og storgodsene mellom seg og drev jorden under egen administrasjon.

Med myndighet fra soldaterrådene overtok soldatene den tsaristiske armé og skapte den om til den røde armé.

Ved hjelp av sine røde arbeider-garder fordrev arbeiderne den borgerlige regjering og slo i stykker den borgerlige stat som var rettet mot dem og erstattet dem med sin sovjetmakt som var rettet mot borgerkapet, den feudale adel og storgodseierne.

Sånn forandres en samfunnssform - sånn lager man en revolusjon.

Ivo.

FREM TIDEN

SENSUR OVER FRANKRIKE:

De allierte har forbudt avisokkspesonder å skrive om innre politiske forhold i Frankrike. De franske radiostasjoner er tause. Toulousesenderen som ble satt i drift av Maquien så snart byen var befridd, ble stanset etter noen uker av de Gaulle som "hevdet statens autoritet." På grunn av den samme autoritet er de øvrige stasjoner "ikke i stand." Den sterkeste sender, Radio Paris, er ute av drift fordi amerikanerne (med ennå sterkeste autoritet) har lagt beslag på Eiffeltårnet med den temmelig tvilsomme forklaring at de skal bruke det som observatorium.

Resultatet er imidlertid at vi er ute av stand til på legal måte å få rede på hva som foregår i Frankrike.

Men hva mener "de store demokrater" med å oppheve en av de enkleste demokratiske rettigheter, pressefriheten, som sitt første sosiale tiltak i et befridd land?

Forklaringen er enkel. Den sosialistiske revolusjon er på fremmarsj i Frankrike. Den må stoppes med alle midler og midlene er ikke de aller fineste.

Det er det som skal skjules. De franske kapitalinteressene som en del av de anglo-amerikanske planer i Europa. Og stillingen er prekær for de franske kapitalister. Det franske folk har lært dem å kjenne som quislinger og stripete som under hele krigen har samarbeidet med tyskerne.

Men hva vil da det franske folk? Noen tall fra Håndslag for 5 okt. er meget opplysende: av pariserpressen har L'Humanité, kommunistenes hovedorgan, et opplag på 200 000. Sosialistenes største avis Populaire 160 000 og alle de andre avisene tilsammen (iberegnet øvrige sosialistiske aviser) omkring 120 000. Samtlige aviser er radikale og går til angrep på kapitalrettigheten. Dette viser best hvilke tanker som opptar den franske befolkning. Og deres aktivitet i praksis viser at de mener det alvårlig når det er tale om sosialisme og kommunisme.

"Jøma reddes

Vi har før skrevet om fabrikkbesett og heile byer som blir administrert av Maquien og fagforeningene. Men fagene sørger også for forsyninger fra landsbygden ved å rekrytere matvarer fra svartebørsbønder ved hjelp av bevepnede maquisarder.

Det er to maktcentra i Frankrike, to "statsmakter". Det ene er de Gaulle regjeringen som på tross av sine sosialistiske og kommunistiske ministre vil opprettholde den borgerlige "demokratiske" stat og dermed også den kapitalistiske utbytting. De støtter FFI (tilsvarende vårt Mill. Org.) som brukes som polititropper og på de allierte tropper, spesielt amerikanerne.

Mot dem står "Det nasjonale frihetsråd" med fagforeningene, som støtter seg på folkets egne bevepnede garder, Maquien, og ellers på hele det arbeidende franske folk. Disse vil ha et demokrati uten kapitalister, uten spekulasjon, uten svartebørs og uten arbeidsløshet.

Disse to maktcentra kjemper om den politiske makt i Frankrike idag. Og det er allerede kommet til veppet sammenstøt mellom dem. De Gaulle forsøker å avvegne maquien og derved er kampsituasjonen blitt akut.

Det er to uforenelige motsetninger. Og allverdens patentdemokrater, om de så kaller seg sosialister eller kommunister er nødt til å ta standpunkt for den ene eller for den annen part. Noe mellomstandpunkt finnes ikke.

Enten vareøkonomi, kapitalisme, spekulasjon, svartebørs, arbeidsløshet, og utbytting til beste for et lite mindretall, eller - sosialisert produksjon for å dekke hele folkets behov.

Men det haster med å ta standpunkt. De Gaulle har nylig henvendt seg til amerikanerne for å få frigjort to franske divisjoner fra kampene i Vogenesene for å sette dem inn mot det franske folk.

Mine herrer demokrater. Dere har utspillet. Det er et flertalls rett det gjelder. Forlang først pressesensuren opphevret og radiostasjonene åpnet så vi kan få rede på de konkrete fakta. For å lette sosialistene og kommunistene i å ta sitt standpunkt vil vi sitere hva Lenin sa i en

(24)

2 SOSIALDEMOKRATIET OG FINNLAND.

Sløret som har hengt over Finnland begynner å løftes. Riktignok forsøker nazistene ennå å spille på bolsjevikskrekken: "Førtusen finske offiserer kreves utlevert som krigsforbrytere". "Hele den finske nasjon skal utryddes!" "Finnene flykter i titusener for bolsjevikterroren!" "Bak hermetisk stengte grenser har GPU begynt sitt arbeide". Men denne propagandoen er dømt til et forsmedelig tilbaketog. Grensene er nemlig ikke lenger "hermetisk stengte". Tvertimot begynner den sperringen som den finske krigssensuren la for nyhetene begge veier å gi seg så småningom. I svenske aviser får vi fyldigere opplysninger om Finland enn det har vært mulig på lenge. Og vi får høre stemmer som i tre år har vært kvalt i finske fengsler.

Aftenposten har alt måttet ta i seg litt av skrekkmeldingene. De titusener finske flyktninger i Nord-Sverige rømte ikke for bolsjevikene, men for tyskerne. Nå er de begynt å vende tilbake. I petittrykk innrømmer avisen også at det var nok ikke 40 000 finske offiserer det gjaldt. Kjempeoverskriftene for en uke siden var nok litt forhastet.

Den russiske listen over krigsforbrytere omfatter 44 mann. 33 er allerede arrestert, deriblant den finske Gestaposjef Anthoni som var flyktet til Sverige, men ventes utlevert (for ikke en mann i Sverige tviler på at anklagene mot ham er riktige). Beskyldningene mot disse 44 er helt konkrete. Det gjelder behandlingen av russiske krigsfanger og av befolkningen i det finsk-okkuperte Karelen. Saken mot dem skal pådømmes for en finsk-engelsk-russisk domstol i Finland.

Men om de russiske anklagene er moderate, så er det andre som har et oppgjør til gode med den finske krigsklikken. Det storfinske borgerskapets politikk har kostet det finske folket uhyggelige ofre. 3 år fulle av nød, savn og lidelser har krigen ført med seg og bortimot 100 000 falne og sårede finner har den krevet. Etterhvert som krigssensuren lettner og det finsk folket blir klar over spillet som

er blitt drevet bak dets rygg, vokser forbitrelsen mot dem som bærer ansvaret for det hele. Vi opplever det samme som i Italia; og som vi snart skal få se i Tyskland: En liten profittgrisk klick har mastet landet ut i krigen. Støttet av fascistiske terrorgrupper, hensynsløse politikere og yrkesmilitære har de i ørvis holdt folket nede gjennom polititerror, Konsentrasjonsleire og sensur. Nå rakner deres maktapparat, og propagandaen virker ikke lenger.

Da Mannerheim i sommer plutselig overtok stillingen som president etter Ryti var det for å skape et "sterkt styre", en statsmakt som kunde ta en fred med Russland uten at den skulle få innenrikspolitiske følger. De finske godseierne og fabrikherrene hadde tapt erobringskrigene, men de håpet på en fred som allikevel kunne holde dem skadesløse, bevare deres privilegier og deres formuer (som de hadde øket gjennom krigstiden), og legge fredsomkostningene på de arbeidende. Men freden har sin egen logikk. Soldatene, arbeiderne, bøndene som har båret tyngden av krigspolitikken - som har betalt krigen med tapet av sine egne, med knappe rasjoner, utsatte klær og hardere arbeide, - alle de "små" folk i samfundet er begynt å røre på seg fordi de har begynt å gjennomskue svindelen.

Det kommer mange flyktninger til Sverige i disse dagene. De titusener fattige bønder fra Nordfinland vender nok tilbake, men det er andre som kommer med alt hvad de kan få med seg av sine formuer og eiendeler. Det er rottene som forlater sitt land for godt. De søker til sine svenske klassemellinger, som støttet deres krig sålenge det gikk bra med hundrer av millioner svenska kroner, men som nå ikke har annet å by dem enn et tilfluktssted. De legger ikke skjul på hva de frykter. Det er ikke russerne de flykter fra - de heller, men det er oppgjøret med sitt eget bedrattet folk.

Bitterheten i det finske folk gjelder imidlertid kanskje først og fremst de "sosialister" som sviktet og lånte sin autoritet til krigspolitikken. Sosialdemokraten Tanner bærer en stor del av ansvaret for samarbeidet med tyskerne, for utbruddet av krigen og for at alle fredsforhandlingene strandet. Han

sitter fremdeles som leder i det sosialdemokratiske parti, men det vil neppe være lenge. I et telegram fra Helsingfors 2.nov. forteller den borgerlige Göteborgsposten korrespondent:

"Opposisjonen mot Tanner i alla läger synes endast å tiltaga. I går kväll var ett stort kommunistisk inomhusmøte anordnat i TÖL, en stadsdel i Helsingfors, varvid över tiotusen (!) personer vid mötets avslutande taktfast skreko "Bort med Tanner, bort med Tanner". Samtliga tidningar syssla också i dag med Tanner och utan undantag ges han rådet att dra sig tillbaka. Med nästan hundra-procentig säkerhet kan nu förutsägas att Tanner som chef för sosialdemokraterna icke överlever partikongressen den 26 nov."

Tanner har hatt godt følge, ikke bare i sitt eget parti, men også bland sosialdemokrater i andre land. Da vinterkrigen brøt ut i 1939 fordi Russland forlangte baser i Finland til sikring av Lenigrad mot det ventede tyske angrepet startet det en verdenshets mot Sovjetunionen. Tyskland, England og Frankrike var riktignok i krig, men Polenfelttoget var allerede til ende, og ved vestfronten rådde det ro. I München hadde de engelske og franske statsmenn et år tidligere forsøkt å friste Hitler til å gå øst i stedet for mot vest. Og ennå var det mange som håpet å få en slutt på krigen før den egentlig var begynt, og forvandle den til et felles imperialistisk fremstøt mot Sovjet. Hetsen i de amerikanske, engelske, franske og nærmeste avisene hadde som mål å forberede en slik kuvending. Det gjaldt blant annet å overvinne arbeidernes naturlige motstand i alle land mot en slik plan.

Og de som drev denne politikken, fikk villige hjelgere hvor en minst skulle vente det. Ingen aviser førte dengang hetsen mot SU hissigere og plumpere enn de franske og svenske sosialdemokratenes - og vårt eget Arbeiderbladet. Det var undskyldelig å ta feil dengang, vil de si. Ja, det var undskyldelig for den alminnelige avisleser som bare så en ensrettet presse, vendt mot SU. Men det var ingen undskyldning

for de sosialister som, tildeles mot bedre viden, skrev artiklene og skapte hetsteningen. Vi husker ennå tonen i Arbeiderbladets ledere fra dengang De stod ikke meget tilbake for den tyske skrekpropagandaen i dag. Avisen hadde sin egen korrespondent i Finland som sendte hjem berettninger hvor propagandaløgnene var til å ta og føle på. "Terrorbombing mot sivilbefolkningen - mot skoler og sykehus" De russiske soldater ble skildret som dyr, slove og fillete, uten skikkelige våpen, ja, uten sko, "de gikk med kålblader rundt bena i snøen". Vi husker den terror som ble satt i gang i arbeiderorganisasjonene for å hindre sympatiene med SU i å komme for dagen.

Norge og Sverige ble ikke trukket med i en krig mot SU dengang, skjønt det såvisst ikke var de sosialdemokratiske ledene det stod på. I dag er tonen noe anderledes, og det har sine gode grunner. Krigens videre gang har lært oss en del, akkurat som den har gitt det finske folket en sørgefull og kostbar lære. I dag har de fleste skjønt den strategiske bakgrunnen for de russiske kravene i 1939. Det finske borgerskapets politikk har avslørt seg selv. Og vi har lært å kjenne de russiske soldater, ikke som slove dyr, men som seige forsvarere av sitt land: I løpet av 20 år har russerne forvandlet landet fra et tilbakeliggende feudalsamfund til en ledende industristat, som har gitt sine soldater et førsteklasses militærutstyr. Likevel er det soldatenes egen ukelige motstandsvilje som har imponert mest. De har vist oss at de hadde noe å forsvare, og det er deres kamp som vi i dag står i gjeld til, det er den som frir oss fra nazismen.

To ganger fikk Tanner trukket de finske arbeiderne med i en kamp mot deres egne interesser. I dag har han utspeilt sin rolle. Og hans vest-europeiske kolleger er blitt forsiktigere - (sålenge det varer). Men også de svenske, de franske, de norske arbeiderne har under krigen lært å se hvem av deres folk som mangler evne og vilje til å føre en politikk i arbeiderklassens interesser. Også de vil kvitte seg med ledere som har stillet sin autoritet til imperialistenes tjeneste. isi.

2 SOSIALDEMOKRATIET OG FINNLAND.

Sløret som har hengt over Finnland begynner å løftes. Riktignok forsøker nazistene ennå å spille på bolsjevikskrekken: "Førtusen finske offiserer kreves utleveret som krigsforbrytere." "Hele den finske nasjon skal utryddes!" "Finnene flykter i titusener for bolsjevikterroren!" "Bak hermetisk stengte grenser har GPU begynt sitt arbeide". Men denne propagandoen er dømt til et forsmedelig tilbaketog. Grensene er nemlig ikke lenger "hermetisk stengte". Tvertimot begynner den sperringen som den finske krigssensuren la for nyhetene begge veier å gi seg så smånigom. I svenske aviser får vi fyldigere opplysninger om Finland enn det har vært mulig på lenge. Og vi får høre stemmer som i tre år har vært kvalt i finske fengsler.

Aftenposten har alt måttet ta i seg litt av skrekkmeldingene. De titusener finske flyktninger i Nord-Sverige rømte ikke for bolsjevikene, men for tyskerne. Nå er de begynt å vende tilbake. I petittrykk innrømmer avisen også at det var nok ikke 40 000 finske offiserer det gjaldt. Kjempeoverskriftene for en uke siden var nok litt forhastet.

Den russiske listen over krigsforbrytere omfatter 44 mann. 33 er allerede arrestert, deriblant den finske Gestaposjef Anthoni som var flyktet til Sverige, men ventes utleveret (for ikke en mann i Sverige tviler på at anklagene mot ham er riktige). Beskyldningene mot disse 44 er helt konkrete. Det gjelder behandlingen av russiske krigsfanger og av befolkningen i det finsk-okkuperte Karelen. Saken mot dem skal pådømmes for en finsk-engelsk-russisk domstol i Finland.

Men om de russiske anklagene er moderate, så er det andre som har et oppgjør til gode med den finske krigsklikken. Det storfinske borgerskapets politikk har kostet det finske folket uhyggelige ofre. 3 år fulle av nød, savn og lidelser har krigen ført med seg og bortimot 100 000 falne og sårede finner har den krevet. Etterhvert som krigssensuren lettner og det finske folket blir klar over spillet som

er blitt drevet bak dets rygg, veksler forbitrelsen mot dem som bærer ansvaret for det hele. Vi opplever det samme som i Italia; og som vi snart skal få se i Tyskland: En liten profittgrisk klick har mistet landet ut i krigen. Støttet av fascistiske terrorgrupper, hensynsløse politikere og yrkesmilitære har de i ørvis holdt folket nede gjennom polititerror, Koncentrasjonsleire og sensur. Nå rakner deres maktapparat, og propagandaen virker ikke lenger.

Da Mannerheim i sommer plutselig overtok stillingen som president etter Ryti var det for å skape et "sterkt styre", en statsmakt som kunde ta en fred med Russland uten at den skulle få innenrikspolitiske følger. De finske godseierne og fabrikherrene hadde tapt erobringskrigene, men de håpet på en fred som allikevel kunne holde dem skadesløse, bevare deres privilegier og deres formuer (som de hadde øket gjennom krigstiden), og legge fredsomkostningene på de arbeidende. Men freden har sin egen logikk. Soldatene, arbeiderne, bøndene som har båret tyngden av krigspolitikken - som har betalt krigen med tapet av sine egne, med knappe rasjoner, utsatte klær og hardere arbeide, - alle de "små" folk i samfundet er begynt å røre på seg fordi de har begynt å gjennomskue svindelen.

Det kommer mange flyktninger til Sverige i disse dagene. De titusener fattige bønder fra Nordfinland vender nok tilbake, men det er andre som kommer med alt hvad de kan få med seg av sine formuer og eindeler. Det er rottene som forlater sitt land for godt. De søker til sine svenske klassemellinger, som støttet deres krig sålenge det gikk bra med hundrer av millioner svenska kroner, men som nå ikke har annet å by dem enn et tilfluktssted. De legger ikke skjul på hva de frykter. Det er ikke russerne de flykter fra - de heller, men det er oppgjøret med sitt eget bedrattet folk.

Bitterheten i det finske folk gjelder imidlertid kanskje først og fremst de "sosialister" som sviktet og lånte sin autoritet til krigspolitikken. Sosialdemokraten Tanner bærer en stor del av ansvaret for samarbeidet med tyskerne, for utbruddet av krigen og for at alle fredsforhandlingene strandet. Han

sitter fremdeles som leder i det sosialdemokratiske parti, men det vil neppe være lenge. I et telegram fra Helsingfors 2.nov. forteller den borgerlige Göteborgsposten korrespondent:

"Opposisjonen mot Tanner i alla läger synes endast å tiltaga. I går kväll var ett stort kommunistisk inomhusmøte anordnat i Tölk, en stadsdel i Helsingfors, varvid över tiotusen (!) personer vid mötets avslutande taktfast skreko "Bort med Tanner, bort med Tanner". Samtliga tidningar syssla också i dag med Tanner och utan undantag ges han rådet att dra sig tillbaka. Med nästan hundra-procentig säkerhet kan nu förutsägas att Tanner som chef för sosialdemokraterna icke överlever partikongressen den 26 nov."

Tanner har hatt godt følge, ikke bare i sitt eget parti, men også bland sosialdemokrater i andre land. Da vinterkrigen brøt ut i 1939 fordi Russland forlangte baser i Finland til sikring av Lenin grad mot det ventede tyske angrepet startet det en verdenshets mot Sovjetunionen. Tyskland, England og Frankrike var riktignok i krig, men Polenfelttoget var allerede tilende, og ved vestfronten rådde det ro. I München hadde de engelske og franske statsmenn et år tidligere forsøkt å friste Hitler til å gå øst i stedet for mot vest. Og ennå var det mange som håpet å få en slutt på krigen før den egentlig var begynt, og forvandle den til et felles imperialistisk fremstøt mot Sovjet. Hetsen i de amerikanske, engelske, franske og norske avisene hadde som mål å forberede en slik kuvending. Det gjaldt blant annet å overvinne arbeidernes naturlige motstand i alle land mot en slik plan.

Og de som drev denne politikken, fikk villige hjelgere hvor en minst skulle vente det. Ingen aviser førte dengang hetsen mot SU hissigere og plumpere enn de franske og svenske sosialdemokratene - og vårt eget Arbeiderbladet. Det var undskyldelig å ta feil dengang, vil de si. Ja, det var undskyldelig for den alminnelige avisleser som bare så en ensrettet presse, vendt mot SU. Men det var ingen undskyldning

for de sosialister som, tildeles mot bedre viden, skrev artiklene og skapte hetstemningen. Vi husker ennå tonen i Arbeiderbladets ledere fra dengang De stod ikke meget tilbake for den tyske skrekkpropagandaen i dag. Avisen hadde sin egen korrespondent i Finland som sendte hjem beretninger hvor propagandaløgnene var til å få og føle på. "Terrorbombing mot sivilbefolkningen - mot skoler og sykehus! De russiske soldater ble skildret som dyr, slove og fillete, uten skikkelige våpen, ja, uten sko, "de gikk med kålblader rundt bena i snøen". Vi husker den terror som ble satt i gang i arbeiderorganisasjonene for å hindre sympatiene med SU i å komme for dagen.

Norge og Sverige ble ikke trukket med i en krig mot SU dengang, skjønt det såvisst ikke var de sosialdemokratiske ledene det stod på. I dag er tonen noe anderledes, og det har sine gode grunner. Krigens videre gang har lært oss en del, akkurat som den har gitt det finske folket en sørgefull og kostbar lære. I dag har de fleste skjønt den strategiske bakgrunnen for de russiske kravene i 1939. Det finske borgerskapets politikk har avslørt seg selv. Og vi har lært å kjenne de russiske soldater, ikke som slove dyr, men som seige forsvarere av sitt land: I løpet av 20 år har russerne forvandlet landet fra et tilbakeliggende feudalsamfunn til en ledende industristat, som har gitt sine soldater et førsteklasses militærutstyr. Likevel er det soldatenes egen ukelige motstandsvilje som har imponert mest. De har vist oss at de hadde noe å forsvare, og det er deres kamp som vi i dag står i gjeld til, det er den som frir oss fra nazismen.

To ganger fikk Tanner trukket de finske arbeiderne med i en kamp mot deres egne interesser. I dag har han utspeilt sin rolle. Og hans vest-europeiske kolleger er blitt forsiktigere - (sålenge det varer). Men også de svenske, de franske, de norske arbeiderne har under krigen lært å se hvem av deres folk som mangler evne og vilje til å føre en politikk i arbeiderklassens interesser. Også de vil kvitte seg med ledere som har stillet sin autoritet til imperialistenes tjeneste. isi.

Mappe 6
Ekspl. 18 A.
Dato nr. 1944
Avd. 3A-1285/44
nr. 18
Lnb 5868

nr. NOVEMBER 18
Lnb 5868

4 tale den 19 mai 1919, om de demokratiske rettigheter frihet og likhet:

" --- Og til disse "teoretiske" herrer, demokratene, socialistene, sosialdemokratene, etc., sier vi: dere fører alle sammen klasse kamp i munnen, men i virkeligheten glemmer dere den, i samme øieblikk som den for alvår tilspisses. Å se bort fra klassekampen vil si å gå over til kapitalen og stille seg på borgerkapets side mot arbeiderne. Den som virkelig har åpnet øinene og sett klassekampen, han vil samtidig ha forstått at selv i den frieste og mest demokratiske, borgerlige republik har "frihet" og "likhet" aldri vært og vil aldri bli annet enn likhet og frihet for den som eier varene, - likhet og frihet for I A P I T A L E N . Tusenvis av ganger har Marx forklart dette i alt hvad han har skrevet og spesielt i Kapitalen (som dere påstår dere kjenner), og han har ledd av alle abstrakte utlegninger av "frihet" og "likhet". Han har sluppet sin ironi løs mot vulgær "marxister" som ikke klarte å gjennemske disse abstraksjoner eller som med hensikt undlot å påvise deres konkrete historiske bakgrunn.

Så lenge det borgerlige samfundssystemet består (med privat eiendomsrett til jorden og produksjonsmidlene), så lenge det borgerlige demokrati eksisterer vil "frihet og likhet" forblive en ren frase. I et borgerlig samfund innebefatter disse ordene lønslaveri for arbeiderne (som formelt er fri, formelt er likeberettige) og all makt til kapitalen (med full rett til å undertrykke de arbeidende).

Dette er sosialismens barne-lædom mine herrer "teoretikere." Men dere har glemt ABCen.

Holder vi oss fortsatt til barne-lædommen, så vil vi også forstå at under arbeiderrevolusjonen, når klassekampen er blitt en åpen borgerkrig, da kan bare idioter eller foredere komme og snakke om "frihet", "likhet" og "den demokratiske enhetsfront". I virkeligheten

er det utfallet av den åpne kampen mellom arbeiderklassen og borgerkapet som avgjør alt, for alle de mellomliggende, "middel" klassene (deri innbefattet hele bondebefolkingen) svinger nødvendigvis mellom en av disse to leirene.

Spørsmålet er hvilken av hovedstyrkene, arbeiderklassen eller borgerkapet, som skal klare å dra til seg mellomlagene. Noen mulighet gis det ikke. Den som ikke skjønner dette etter å ha lest "Kapitalen" har ikke forstått Marx, han har ikke skjønt noe av sosialismen i det hele tatt. Han er bare en småborgerlig frasemaker som slenger med i borgerkapets kjølvann. Men den som først har forstått klassekampens konsekvens kan ikke la seg bløffe av fraser om "frihet" og "likhet" - han vil tenke og tale om kjensgjerninger. Han vil stille spørsmålet rent konkret: hva må en gjøre for å trekke bøndene med arbeiderne, for å få dem til å slå seg sammen mot kapitalistene, for å få dem til å møtes i en felles front mot utbytterne de rike og spekulantene. - - -"

Med litt ønskrivning kunne man god tro at hele sitatet var myntet på dagens situasjon i Frankrike (og vi kan føye til - Belgia og Italia)

Det blir spennende å se om de to divisjoner regulære tropper lar sig bruke mot sine egne landsmenn. Hittil er det amerikanerne som har forhindret fortsatt fabrikbesettelse i Paris og det er også amerikanerne som har forsøkt å forhindre de spanske maquisarder i å trenge over Pyrennerne og gjøre ende på fascistiske Francoresjime - et regjime som nok står bedre i samklang med de imperialistiske planer enn et hvilket som helst demokrati.

Ellers hemmes sosialiseringen av "kommunistenes uvilje mot å sette saken på spissen" ifølge Håndslag. Men saken er satt på spissen - ikke av arbeiderne som vil fordrive quisling-kapitalistene, men av de Gaulle som vil avvegne Haquien for å beholde kapitalistene.

Men, hvad nu? I dagens Aftenpost står det at sosialistene har gått inn i kommunistpartiet. Skal dette bety en "demokratisk enhetsfront" til felles forvirring eller er det en front mot de Gaulle? Vi får se.

Nech.

FRIHETSMITJENDET

G R U N N S E T N I N G E R
FOR SVERIGES KOMMUNISTISKE PARTI
vedtatt på SKP's 12 kongress.

mektige våpen i kampen for bedre levevilkår og erobret viktige borgerligdemokratiske fri- og rettigheter. Den forsvarer og utvikler disse i kamp mot finanskapitalens diktatur - enten det opptrer, åpent og terroristisk som i fascismen eller mer fordekt - og mot alle reaksjonære krefter.

Arbeiderklassens erobringer har dog ikke forandret det svenske samfunns karakter av kapitalistisk klassesamfunn. Koncentrasjonen av produksjon og kapital har nådd en høy utviklingsgrad. Storfinansen har fått en dominerende innflytelse på det samfunnsmessige liv og anvender i så høy grad det borgerlige statsapparat i sin regulering av økonomien, at monopolkapitalismen utvikles til en statsmonopelistisk kapitalisme.

Kampen mellom samfundsklassene, som pågår i skiftende former, opphører ikke før den kapitalistiske eiendomsretten til produksjonsmidlene blir opphevet, produksjonsmidlene lagt under samfunnets eiendom og kontroll og den planløse kapitalistiske profittproduksjon erstattet med en planmessig sosialistisk behovsproduksjon.

Denne garanterer massene i by og på land arbeide, utdannelse og hvile og trygger en hurtig utvikling av produktivkraftene som høyner den alminnelige velstand og beforder viden, skapen og kulturen; derved muliggjøres en allsidig personlighetsutvikling for alle samfunnets medlemmer. Dette målet når en bl.a derved, at sosialismen avskaffer de kriser som kjennetegner det kapitalistiske system, og gjør ende på krigene som er uttrykk for motsetningen mellom produksjonsprosessens samfunnsmessige karakter og de kapitalistiske eiendomsforholdene.

Utviklingen av den kapitalistisk produksjonsform har i Sverige nådd så langt, at arbeiderklassen utgjør majoriteten av befolkningen.

Gjennom politisk og faglig organisasjon har arbeiderklassen skapt

Den kapitalistiske stat er et organ som opprettholder borgerkapets økonomiske og politiske herredømme. Det er arbeiderklassens historiske oppgave å erobre den politiske makt i forbund med de øvrige utsugete og utplyndrete klasser og skape sin egen demokratiske stat, for å opprette en sosialistisk samfunnsordning.

Arbeiderklassen - den svenske nasjons kjerne og ryggrad - forsvarer den nasjonale selvbestemmelsesrett og prinsippet om nasjonenes likeberettigelse.

Arbeiderklassens frihetskamp er i sitt vesen internasjonalistisk og tar sikte på varig fred og folkeforbrödring. SKP står solidarisk med sosialismens forkjemper i alle land.

DET NORSKE ARBEIDERPARTI brøt organisatorisk og ideologisk sammen ved det tyske angrepet den 9 april,

Det var samme skjebne som rammet de sosialdemokratiskene nesten i

alle land. De var uten evne til å analysere krigen, dens årsaker og karakter; uten vilje til å forme de sosialistiske målene som kunne påkøpe ut over krigen mot en virkelig fred. De sosialdemokratiske ledere i alle land hektet seg fast i engelskamerikanske imperialisters frakkeskjøter.

Men rundt i Europas besatte land grodde motstandsbevegelsen. Overalt var det arbeiderne som tok ledelsen i kampen mot nazismen. Nye, unge menn tok plassen etter de gamle lederne. Nye radikale programmer samlet det arbeidende folk til en forbitret kamp mot nazismens unnertrykkelse og mot borgerskapets samarbeid med tyskerne.

Idag jages tyskerne ut av land etter land. Overalt står arbeiderbevegelsen klar, samlet og mobilisert for kampen om freden, fast bestemt på å kreve innfridd de programmer som arbeidet seg frem under okkupasjons-tiden. I Italia, Jugoslavia, Belgia, Frankrike, overalt ertendensen tydelig.. Bare de allierte troppers nærvar er i stand til å sinke denne utv. Men folkene lider under krigens nød. De krever et styre som er i stand til å fordele varene, inndra krigsprøfitten, stanse svartebørsen og sette "samarbeidsfolkene" utenfor. Hadde ikke den allierte overkommando tvi-holdt på de gamle kapitalistiske samfunnsformer ville den sosiale revolusjon ha fart som en stormvind over disse landene og lagt grunnen for et nytt, sosialistisk Europa.

I denne utviklingen har Norge fulgt dårlig med. Norsk arb bev har vært ute av stand til å lede den norske motstanden mot nazismen, og gi den sitt program. Da det kongelige norske arbeiderparti sviktet sine sosialistiske mål, stod ingen nye ledere klar til å overta.

Den Enhetsavtalen som i jan 1942 ble opprettet mellom Norges kom parti og radikale grupper i DNA har dannet grunnlaget både for arb bevegelsens kamp og for dens politiske krav. Men enhetsavtalen ("plattformen") var en kompromissløsning. Og alt som senere er skjedd viser at dette kompromiss lammet norsk arb bev istedetfor å samle den til aktiv innsats.

I "plattformen" savner vi først og fremst en analyse av krigen som imperialistisk krig. I overensstemmelse med alliert propaganda skildrer plattformen krigen som en ideologisk kamp mellom nazisme og "demokrati" uten å vise at krigen i seg selv uthuler demokratiet også i de "demokratiske" landene, skjerper finanskapitalens diktatur og fører til stadig mer fascistiske former både økonomisk og politisk.

Samtidig savner vi også et klart sosialistisk program for freden. Plattformen sier rett ut: "Kampen gjelder ikke et sosialistisk Norge", arbeiderne blir bundet til en abstrakt kamp for demokratiets borgelige rettigheter. Men erfaringene under krigen har vist oss at dette ikke strekker til som mål for folkenes frihetskamp. De franske og belgiske arbeidere kjemper ikke for presse- og organisasjonsfrihet, de har lært under krigen å skape seg illegale organisasjoner og illegale aviser som bryter gjennom all terror. De krever mer enn som så. De krver sosialisering av gruver, skiper, fabrikker og store landeiendommer, De krver økonomisk folkestyre for virkelig å bekjempe nazismen - ikke bare i dens tyske, men også i dens hjemlige former.

Enhetsavtalen har hindret utformningen av et lignende, klart sosialistisk program i Norge. Plattformen sier riktig nok at arbeiderbev. er kaldet som drivkraft i den norske frihetskampen. Men intet menneske, ingen klasse kjemper frivillig for annet enn sine egne mål. Sålenge vi ikke stiller opp et sosialistisk program også for den norske motstanden, kan vi ikke kreve av våre kamerater en virkelig innsats i kampen. Mangler arbeiderne et selvstendig program og egne organisasjoner er det også en lett sak å berøve dem politisk innflytelse i det øyeblikk freden nærmer seg.

Plattformen har vist seg ubrukbar til å samle norsk arb bev og lede den i kampen. Det er på tide å erstatte den med et program som bygger på sosialistisk tankegang både når det gjelder analysen av krigen og når det gjelder utformningen av fredsmålene.

DET svenské kommunistparti har under hele krigen ført en åpen og ærlig klassepolitikk. Det har ledet en virkelig arbeideroffensiv på et klart sosialistisk program. Det har øket sitt stemmetall under krigstiden fra 100000 til 320000 og røkket frem som et av de store partier i svensk politikk. Med sin klare samfundsanalyse kan SKPs "GRUNDSATSER" danne grunnlag også for vårt krigs- og fredsprogram.